

A PROBLÉMA ALAPÚ TANULÁS ALKALMAZÁSA HUMÁN TANTÁRGYAK TERÜLETÉN

Bús Enikő

SZTE Neveléstudományi Intézet

Kulcsszavak: probléma alapú tanulás; anyanyelvi kommunikáció; irodalomtanítás; felsőoktatás

Az új típusú készségek és képességek elsajátítását és folyamatos fejlesztését, többek között, elősegítheti a probléma alapú tanulás (problem based learning, PBL) módszere. A területen végzett nemzetközi empirikus kutatások leginkább az orvosi képzésben (pl. *Albanese és Mitchell*, 1993; *Schmidt, Van der Molen, Te Winkel és Wijnen*, 2009) és a felsőoktatásban (*Dochy, Segers, Van den Bossche és Gijbels*, 2003) tapasztalt eredményekről számolnak be. A kutatások a módszer pozitív hatását mutatták ki az önálló tanulásra való felkészülés, az ismeretek hosszú távú tárolása, a problémamegoldó képesség, a tanulói elégedettség, a tantárgyi attitűd és az interperszonális képességek terén (*Schmidt, Vermeulen és Van der Molen*, 2006).

Az utóbbi évtizedekben a PBL módszerének alkalmazása elsősorban a természettudományos nevelésben és a matematikatanításban került előtérbe (*Molnár*, 2005; *Csikós*, 2010), azonban a humán tantárgyak esetében még kiaknázatlanok a fejlesztési lehetőségek. A humán területekkel kapcsolatban nem találunk hatásvizsgálatokat, ám a más területeken ismert eredmények alapján (*Dochy és mtsai*, 2003) e téren is feltételezhetjük a PBL kedvező hatását.

Az előadás célja a módszer fogalmi kereteinek tisztázásán túl a probléma alapú tanítás/tanulás alkalmazási lehetőségeinek és gyakorlatának bemutatása az anyanyelvi kommunikáció és az irodalomtudomány tanításában a nemzetközi szakirodalom alapján. A módszer humán területű implementációjára külföldön minden iskolaszinten – alsó-, közép- és felsőfokon – található példa. A példák egy részénél a módszer a teljes intézményi működést befolyásolja (pl. *Samford University*), máshol csak egy-egy szak vagy kurzus felépítését (pl. a *Manchester University* orvosi képzése vagy irodalomtudományi kurzusai). A módszer alkalmazható egy tudományterülethez kötve (pl. *Illinois Mathematics and Science Academy*) vagy interdiszciplinárisan (pl. *Maastricht University*).

Az előadás a nemzetközi, elsősorban a felsőoktatáshoz kötődő példákon keresztül tárgyalja a PBL módszertani vonatkozásait, például a tanulás szervezésével, a folyamat irányításával és értékelésével kapcsolatos kérdéseket. Az anyanyelvi kommunikáció és az irodalomtudomány tanításához kötődő témák a gyakorlatban működő példák alapján kiválóan alkalmasak a PBL alkalmazására, ugyanis a tanulás során felmerülő kérdések és feladatok többsége hatékony kommunikációt, változatos kritikai hozzáállást és véleményalkotást igényel a diákoktól. A szakirodalmi áttekintés és a külföldi példák, tapasztalatok összegyűjtése kiindulópontként szolgálhat a módszer hazai megismeréséhez, kipróbálásához és hatékonyságának vizsgálatához.